

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἡ Κάρμεν, ἥτις εἶχε τηρήσει τὴν ἀκίνησίαν ἀγάλλματος καὶ ὑπέτρεμεν ἄπνους καὶ ἄναυδος, ἀνεσκίρτησεν, ὕψωσε τὰ βλέμματα τῆς, καὶ εἶπε διὰ φωνῆς τρεμούσης, ἀλλὰ καθαρᾶς :

— Προσφέρω τὴν χεῖρά μου εἰς τὸν μαρκήσιον δὲ Λεστάν.

Ὁ Χριστιανὸς τὸσον ὀλίγον ἀνέμενε τὴν ἀπόκρισιν αὐτὴν, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ ἐκμυστρεύσεις τοῦ Βίκτωρος δὲν τὸν εἶχον οὐδόλως προδιαθέσει, ὥστε ἐκκλινόμενος ἐν βῆμα πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἐρρίψε βλέμμα ἐκπλήξεως ἐπὶ τῶν προσώπων, ἅτινα ἦσαν περὶ αὐτόν.

Βίτα, ὁπισθοδρομῶν μέχρι τῆς θύρας ἐκραύγασεν :

— Θὰ παραφρονήσω, ἂν μείνω ἐδῶ! θὰ βλέπω κακὸν ὄνειρον· βεβαιότατα, κοιμῶμαι!

Καὶ ἐχαιρέτισε, καὶ ἐξῆλθε τὸσον ἀποτόμως, μετὰ τρόπου τὸσον διαφόρου ἐκείνου, τὸν ὁποῖον μετεχειρίσθη εἰσερχόμενος, ὥστ' ἐφαίνετο ἐπιβεβαιῶν τὴν περὶ παραφροσύνης κατηγορίαν, ἣν αὐτὸς καθ' ἑαυτοῦ ἀπήγγειλεν.

Ὅταν οὗτος ἀνεχώρησεν, ὁ Φρανσῆς ἐπανῆλθε πλησίον τοῦ πατρὸς του.

— Δὲν φρονεῖτε, εἶπεν αὐτῷ, ὅτι πρέπει νὰ ἐπισπεύσωμεν τὰς προπαρασκευὰς καὶ νὰ ὀρίσωμεν τὴν αὔριον πρὸς ὑπογραφήν τοῦ συμβολαίου;

— Ναί, ἀπεκρίθη ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ γέροντος, ναί, πρέπει!

Ἡ λέξις αὔριον ἐπληξε τὴν Κάρμεν εἰς τὴν καρδίαν, — ἐν ὄνομα, τὸ ὁποῖον τῇ ἐσχίζε τὸν λαϊκόν, ἐξέπνευσεν ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς καὶ ἠναγκάσθη νὰ καθήσῃ, ὅπως μὴ ἀνατραπῇ καὶ πέσῃ χαμαί.

Ὁ Φρανσῆς ἦλθε πρὸς αὐτήν, ἔλαβε τὴν χεῖρά τῆς μετὰ συμπαθείας, ἔθετο αὐτὴν εἰς τὴν τοῦ μαρκησίου, καὶ τοῖς εἶπεν :

— Ὑπάγετε νὰ γονυπετήσετε ἐνώπιον τοῦ πατρὸς μου καὶ νὰ τῷ ζητήσετε τὴν εὐλογίαν του.

Ὁ γέρονς ἠγέρθη μετὰ κόπου, ἐπροχώρησε πρὸς αὐτούς, καὶ ἐσφιγξε τὴν κόρην του ἐπὶ τῆς καρδίας του, ἀφίνων νὰ βεύσῃ νέον δάκρυ ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ του.

Ὁ μαρκήσιος εἶδε τὸ δάκρυ καὶ εἶπεν :

— Κύριε, θ' ἀφιερῶσω ὁλόκληρον τὴν ζωὴν μου, ὅπως ἐξασφαλίσω τὴν εὐτυχίαν τοῦ τέκνου σας καὶ ἐκτίσω ἐν παράπτωμα.

Ὁ συνταγματάρχης ἀφῆκε στεναγμόν, — τὴν μόνην φωνήν, ἥτις τῷ ἐπετρέπετο καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν θέσιν του, ταπεινῶν ἤδη τὸ βλέμμα πρὸς τὸ ἔδαφος.

Ὡς πρὸς τὴν κυρίαν δὲ Φλάρ, αὕτη ἐπνίγετο.

— Δότε μοι τὸν βραχιόνά σας, εἶπε

πρὸς τὸν Φρανσῆν. Τοιαῦται συγκινήσεις μὲ φονεύουσι· πάσχω....

Ὁ Φρανσῆς ὑπήκουσε καὶ ἐξῆλθε μετ' αὐτῆς.

Ὁ κ. Λεστάν τοὺς ἠκολούθησεν.

(Συνέχεια εἰς τὸ προσεχές)

Ε. Σχ.

ΟΙ ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ

(1873)

(Ἰδε προηγούμενον φυλλάδιον)

ΣΤ'

Ἄλλ' ἡ χαρὰ αὐτοῦ τε καὶ τοῦ θεοῦ ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον αὐτῆς σημείον διὰ τὴν ἐξῆς αἰτίαν.

Ἡ Μητρόπολις τῆς πόλεως, ἐν ἣ ἡ παρούσα ἡμῶν ἱστορία ἔχει χώραν, κυκλοῦται κατὰ τὰς τρεῖς πλευρὰς τοῦ νάρθηκος ὑπὸ στοᾶς, ἐν ἣ ἱστορεῖται ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, ἀπὸ τῆς πλάσεως τῶν πρώτων ἀνθρώπων μέχρι τῆς καταστροφῆς τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τῶν θρήνων τοῦ Ἱερουσίου.

Ὁ νεαρὸς καλλιτέχνης, θέλων νὰ καταπλήξῃ τὸν θεῖον, ἠγόρασε κρύφα τὰ χρώματα καὶ τὰ λοιπὰ ἀναγκαῖα, καθ' ἃς δὲ ὥρας ἡ αὐλὴ τῆς ἐκκλησίας ἦτο ἔρημος ἀνθρώπων, ἐρχόμενος ἀντέγραφε τὰς εἰκόνας. Μετὰ παρέλευσιν μηνὸς παρουσίασε τῷ θεῷ τὴν συλλογὴν ὅλην, διεγείρας τὸν θαυμασμὸν αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ καὶ τῇ τελειότητι τῆς ἀντιγραφῆς.

Ὁ νέος ζωγράφος εἶχε, φαίνεται, γεννηθῇ ὑπὸ καλὸν ἀστέρα, διότι ἰδοὺ μετ' ὀλίγον ἀνεφάνη καὶ νέα ἀφορμὴ πρὸς πληρεστέραν τελειοποίησιν.

Οἱ πολῖται μιᾶς τῶν καλλιτέρων συνοικιῶν, θέλοντες νὰ ἐπιδιορθώσωσι τὸν ναὸν τῆς συνοικίας των, ἔφερον τεχνίτας δύο, ἕνα ἀρχιτέκτονα πρὸς κατασκευὴν τοῦ τέμπλου ἐκ μαρμάρου, καὶ ἕνα ζωγράφον διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν εἰκόνων.

Ἄς εἰπώμεν ἐν παρόδῳ ὅτι τὸ μὲν τέμπλον ἐγένετο ἄλλ' αἱ εἰκόνες διέμειναν ὡς ἦσαν, τίς οἶδε διὰ ποίαν αἰτίαν, τέρατα μᾶλλον ἢ μορφὰς ἀγίων ἱστοροῦσαι. Ἐσχάτον σημεῖον ἐσχάτης ἀκαλαισθησίας.

Ἄλλ' ὁ Πέτρος, θέλων νὰ ὠφεληται ἐξ ἐκάστης ἐκάστοτε παρουσιαζομένης εὐκαιρίας, προσεκολλήθη τῷ νεωστὶ ἀφικομένῳ ζωγράφῳ, ὅστις, ἄλλας εὐρὺν ἐργασίας, ἠναγκάσθη νὰ παρατείνῃ τὴν διαμονὴν αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. Καὶ ἰδοὺ, μετὰ τινα χρόνον, ὁ ἡμέτερος ἦρως, ἐπισύρων τοὺς ἐπαίνους καὶ ἀποσπῶν τὸν θαυμασμὸν τοῦ εἰδήμονος διδασκάλου.

Ὡ φύσις, φύσις! Οἷα ἡ δύναμις σου, οἷα τὰ θαύματά σου, ὅταν σὺ, κοσμοῦσά τινα διὰ τῶν προτερημάτων καὶ τῆς εὐνοίας σου, θέλεις νάναδείξῃς αὐτόν, ἐγχαράττουσα ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ τὴν σφραγίδα τῆς μεγαλοφυΐας!

Ὡς πρῶτον ἔργον τῆς νέας προόδου τοῦ ὁ νέος ζωγράφος ἠθέλησε νὰ κάμῃ τὴν εἰκόνα τοῦ θεοῦ του. Ἐνθεν μὲν ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὸ κινεῖν αὐτὸν ἱερὸν πῦρ τῆς τέχνης, ἐνθεν δὲ ἐμπνεόμενος ὑπὸ τῆς πρὸς τὸν θεῖον εὐγνωμοσύνης, ὁ νέος Ἀπελλῆς ἐπεράτωσε τὴν εἰκόνα, ὑπερακοντίσας τὰς προσδοκίας καὶ τὰς ἐλπίδας καὶ αὐτοῦ τοῦ διδασκάλου του. Τὸ στερεὸν τῆς χειρὸς ἡ ἀκρίβεια καὶ τὸ ἐντελὲς τῶν γραμμῶν, ἡ σεβαστὴ φυσιογνωμία τοῦ γέροντος, ἡ λευκὴ καὶ ἀραιὰ κόμη, ἡς τὰς τρίχας ἠδύνατό τις, οὕτως εἰπεῖν, νὰ μετρήσῃ, ἀπατέλουν ἔργον ἄξιον καλλιτέρου καὶ σοφωτέρου καλλιτέχνου.

Ὁ νεανίας παρουσίασε, μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς, τὴν εἰκόνα εἰς τὸν ἐκπληκτικὸν θεῖον.

— Θὰ γείνης μέγας ζωγράφος, παιδί μου, τῷ εἶπεν ὁ γέρονς, δακρύων καὶ καταφιλῶν αὐτόν.

Ὁ Πέτρος ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ θεοῦ, διακοπτόμενος ὑπὸ λυγμῶν.

— Βίθε νὰ ἐπαληθεύσῃ ἡ προφητεία σου, πάτερ μου, ἀπεκρίθη ὁ νέος. Ἄλλ' ἀνευ τῶν ὁδηγίων σας καὶ τῶν πολλῶν συμβουλῶν σας δὲν θὰ ἦμην τίποτε.

— Ἦθελον νὰ σὲ ἔχω πάντοτε πλησίον μου, τέκνον μου, ἕως νάποθάνω, διότι σὺ ἐπιθυμῶ νὰ κλείσῃς τοὺς ὀφθαλμοὺς μου· ἄλλ' εἶναι ἀμάρτημα νὰ ὑποδουλώνω τὴν εὐφυΐαν σου. Ἐτοιμάσου λοιπὸν νάναχωρήσῃς τὴν προσεχῆ ἀνοιξιν.

— Ὡ καλέ μου θεῖς, μὴ προφέρῃς τοιοῦτους πικροὺς λόγους!... Θὰ ζήσῃς, θὰ μ' ἐναγκαλισθῇς τέλειον τεχνίτην· δὲν εἶσαι γέρονς ἀκόμη. Ἦ μὴ τάχα δὲν δυναμέθα νάναχωρήσωμεν ὁμοῦ;

— Καὶ τοῦτο δυνατόν νὰ γείνη, ὑπέλαβεν ὁ γέρονς. Ὅταν φθάσῃ ἡ κατάλληλος ὥρα, σκεπτόμεθα, προσέθηκε, κινῶν τὴν κεφαλὴν.

Μετὰ τινὰς ὁμοῦς μῆνας, ὁ καλὸς κάγαθος γέρονς ὑπέκυψεν εἰς τὸ γῆρας καὶ τὴν νόσον, καταλιπὼν τὸν Πέτρον μόνον, ἀφοῦ προηγουμένως ἐχειρουργήσεν αὐτόν, ὡς καλὸς πατήρ....

Ἀγνοῶ ὁποῖον αἰσθημα κυριεῖται τὴν στιγμὴν ταύτην τὴν καρδίαν μου, γράφοντος τὰς γραμμὰς ταύτας, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ μὴ εὐχηθῶ ὑπὲρ τοῦ γέροντος ἐκείνου....

Προέρχεται ἄρά γε τοῦτο ἀπὸ τὴν σπάνιν ἀγαθῶν κηδεμόνων;...

Θὰ διέπραττον μέγα ἐγκλημα, λέγων ὅτι ὁ Πέτρος δὲν ἐκλαυσε, δὲν ἐ-

θρήνησαν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ θεοῦ· ἀλλ' εἶναι ἀπ' ἐτέρου ἀληθές, ὅτι ὁ πλήρης ἐλπίδων οὗτος νέος, ἀνακυκλῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τὰ νέα σχέδια καὶ ὀνειροπολῶν τὰς μελλούσας ἐλπίδας, ἡσθάνετο αὖν τῷ βαρεῖ πένθει καὶ χαράν τινα μελαγχολικὴν.

— Ὅλα ὅμως αὐτὰ θὰ τὰ χρεωστῶ εἰς τὸν καλὸν μου θεῖον, ἐψιθύριζεν ἐκάστοτε, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐπληροῦντο δακρύων.

Ἄς προσθέσωμεν δέ, ὅτι τὴν ἀπώλειαν τοῦ θεοῦ ἀπὸ τινος χρόνου ἤρξατο ἀναπληροῦν, καὶ πρὶν μὲν τοῦ θανάτου, ἰδίᾳ δὲ μετ' αὐτόν, νέον αἶσθημα, ἄγνωστον πρότερον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ καλλιτέχνου.

Τούτου τὴν γέννησιν καὶ βλάστησιν θὰ διηγηθῶμεν ἐν ἐπομένῳ κεφαλαίῳ, παρακαλοῦντες τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν νὰκολουθήσωσι μετὰ τῆς αὐτῆς εὐμενείας τὴν συνέχειαν τῆς ἱστορίας μας.

Ζ'

Ἡ Φιλιππόπολις — πρῶτον ἦδη, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, ἀναφέρομεν τὸ ὄνομα τῆς πόλεως, ἐν ᾗ ἡ ἱστορία αὕτη ἔχει χώραν, ἀγνοοῦμεν δέ, ἂν πρέπη νὰ ζητήσωμεν ἐπὶ τούτῳ συγγνώμην παρὰ τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν — εἶναι ἐκτισμένη ἐπὶ λόφων, ἐξ οὗ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, πλὴν τῶν ὀνομάτων Φιλιππόπολις, ἀπὸ τοῦ κτίσαντος αὐτὴν Φιλίππου τοῦ Μακεδόνα, Πονηρούπολις, ἐκ τῶν πρώτων αὐτῆς κατοίκων, τῶν καταλαβόντων τὰς ἱερὰς γαίας τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος Φωκέων, οὗς, ὡς λέγεται, ὁ Φίλιππος συνώκισεν ἐν Φιλιπποπόλει, ὀνομάζετο καὶ Τριποντίουμ.

Ἄμα τῇ κατακτῆσει αὐτῆς ὑπὸ τῶν Ὀσμανλιδῶν, οἱ νικηταί, ὡς ἦν ἐπόμενον, κατέλαβον τὰς ὠραιότερας αὐτῆς τοποθεσίας, καὶ δὴ καὶ τοὺς λόφους. Ἀλλὰ, προϊόντος τοῦ χρόνου, τὸ ἀρειμάνιον πνεῦμα, τὸ ὁδηγοῦν ἄλλοτε τοὺς Μουσουλμάνους εἰς τὴν νίκην, ἤρξατο ἐκλείπον, καὶ ἡ συνήθης τοῖς Ἀνατολίταις νάρκη καταλαμβάνουσα αὐτούς.

Λαὸς πολεμικὸς καὶ μάχιμος, ὡς οἱ Τούρκοι, εἶπετο ὅτι ἀπεστρέφετο τὰ εἰρηνικά ἔργα, τάχιστα δέ, ἀμελήσας τὰ τοῦ πολέμου καὶ τῶν κατακτῆσεων, ἐκ τῶν ὁποίων δὲν ἠδύνατο νὰ ὠφεληθῇ, κατελήφθη ὑπὸ πενίας.

Ἀπ' ἐναντίας τὰ λοιπὰ φύλα, καὶ ἰδίως τὸ ἡμέτερον, ἐργαζόμενα ἐκέρδαινον, καίπερ καθ' ἐκάστην ἐκμυζούμενα καὶ ἐπιβλεπόμενα ὑπὸ τῶν κρατούντων.

Ἀναγκαίᾳ συνέπειᾳ τῶν ἀνωτέρω ὑπῆρξεν ἡ κατ'ὀλίγον ἀποχώρησις τῶν Τούρκων ἀπὸ τῶν θέσεων ἐκείνων καὶ

ἡ ἐν αὐταῖς ἀνεπαίσθητος ἐγκαθίδρυσις τῶν ἡμετέρων.

Ἐν τούτοις ὁλόκληρος σχεδὸν συνοικία ἔμενεν ἐτι ἐν τῷ κέντρῳ αὐτῷ τῆς πόλεως, ἀποτελουμένη ἐξ ἀθλίων οἰκίσκων, ἀνήκουσα εἰς τοὺς Τούρκους. Ἡ κατὰ τὸ 1846 ὅμως ἐπελθοῦσα μεγάλη πυρκαϊά, ἦν μετὰ φρίκης ἀναμιμνήσκονται ἐτι οἱ κάτοικοι, κατέστρεψεν αὐτὴν ἐξ ὁλοκλήρου, καὶ ἦδη ἀντὶ τῶν ἐτοιμορρόπων παραπηγμάτων, ὠκοδόμῃται μεγαλοπρεπεῖς καὶ κομψαὶ οἰκίαι.

Μόνον ναὸς τις τουρκικὸς — μεμλιχανῆ — διασωθεὶς ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἐκ θαύματος, ὡς γειτονεῦν τῷ χριστιανικῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου — καθάπερ ἱστορεῖ παράδοσις τις, φερομένη εἰς τὰ στόματα τοῦ λαοῦ — μένει οἶονε διαμαρτυρόμενος κατὰ τῆς νωθρότητος καὶ ἀκηδεΐας τῶν υἱῶν τοῦ Προφήτου, καταλιπόντων τοῖς ἄλλοτε δούλοις τὰς τερπνάς καὶ ὑγιεινάς συνοικίας καὶ καταφυγόντων εἰς τὰς νῦν ὑπ' αὐτῶν κατοικουμένας..

Ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος ἀνωτέρω παράδοσις ἔχει ὡς ἑξῆς.

Τὸ πῦρ, βοηθούμενον ὑπὸ σφοδροῦ ἀνέμου, ἐμαίνετο ἀδιακόπως φρικαλέον καὶ φοβερόν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μετεδίδετο ἀπὸ συνοικίας εἰς συνοικίαν, ὅπερ παρέσχεν εἰς πολλοὺς ἀφορμὴν νὰ πιστεύσωσιν — οὐχὶ ἀδίκως ἴσως — ὅτι χεῖρες ἐχθρिकाί, πιθανῶς Τούρκων, ἐρρίπτον αὐτὸ ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς ἀταξίας, τῆς συγχύσεως, τοῦ θορύβου καὶ τοῦ τρόμου, ὅστις ἐπεκράτει μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν.

Εἶχεν ἦδη μεταβληθῇ εἰς τέφραν ἅπανσα ἡ ἀγορὰ καὶ τρεῖς ἢ τέσσαρες συνοικίαι· ὀλίγον ἐτι, καὶ τὸ πῦρ θὰ μετεδίδετο εἰς τοὺς γειτνιαζοντας ναοὺς τοῦ Ἰησοῦ καὶ τοῦ Μωάμεθ.

Ὅτε — θαῦμα ἀληθές! — ἐκ τῶν παραθύρων τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἐξέδραμον πετώσαι τρεῖς χρυσαὶ περιστεραί — αἱ εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας καὶ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου — αἵτινες, ἀφοῦ ἔκαμον περιστροφάς τινας περὶ τὰς ἐπαπειλούσας τοὺς δύο ναοὺς φλόγας, ἐκάθισαν, αἱ μὲν δύο ἐπὶ τοῦ ναοῦ τῶν Χριστιανῶν, ἡ δὲ τρίτη ἐπὶ τοῦ τῶν Μουσουλμάνων.

Αἶφνης ὁ ἄνεμος ἐκόπασεν, αἱ φλόγες κατέπεσον, καὶ οἱ δύο ναοὶ μετὰ τῆς λοιπῆς πόλεως ἐσώθησαν, διαφυγόντες τὸν ἐπικείμενον ὄλεθρον καὶ τὴν μεγάλην συμφορὰν!

Τὴν ἐπιοῦσαν ἡ πόλις παρίστα οἰκτρὸν θέαμα, καέντος τοῦ τρίτου αὐτῆς, ἄστεγοι δὲ ἔμειναν πλεῖστα οἰκογένειαι, πτωχαί, γυμναὶ καὶ τῶν πέντων ἐστερημέναι.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ νύξ ἐκείνη φοβεράς καὶ ἀνεξίτηλός· κατέλιπεν ἀναμνήσεις,

ἡ πυρκαϊὰ ὀνομάσθη μεγάλη — *μεγάλο γιαγκίνι* — ἐτι δὲ καὶ νῦν τὸ ἔτος ἐκείνη χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ ὀρίζη τὰς ἐποχὰς καὶ χρονολογίας.

Ἐνθυμοῦμαι, ὅτε ἤμην παιδίον καὶ συχνάκις ἠνώχλουν τὴν μητέρα μου ζητῶν νὰ μάθω ποίαν ἡλικίαν εἶχον, κατὰ τὴν ἑξὶν τῶν μικρῶν, τῶν ἐπιθυμούντων νὰ *μεγαλώσουν*, χωρὶς νὰ γινώσκωσιν ὁποίαν κατάραν καθ' ἑαυτῶν ἀπευθύνουσιν, εὐχόμενοι ταχέως νὰ γείνωσιν ἄνδρες, ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἡ ἀγαπητὴ μήτηρ μοὶ ἔλεγε:

— Ἐγεννήθης, παιδί μου, τρεῖς χρόνια μετὰ τὴν μεγάλην πυρκαϊάν.

Οὕτως ὀρίζουσα τὴν ἐποχὴν τῆς γεννήσεώς μου.

Ἐκτὸς τῶν τριῶν λόφων, ἐφ' ὧν ἦτο ἡ ἀκρόπολις, πολὺ πρὸ τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀλώσεως τῆς πόλεως, ἦτις ἔσεται τὸ θέμα ἄλλου βιβλίου ἡμῶν, ὑπάρχουσι τρεῖς ἄλλοι.

Εἷς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τῇ κορυφῇ καίται τὸ ὠρολόγιον τῆς πόλεως, ἐξ οὗ οὗτος λαμβάνει καὶ τὸ ὄνομα, καλούμενος *λόφος τοῦ ὠρολογίου*, *Καμπάνα* — *Σατ-τεπέ*. — Τὸ ὠρολόγιον τοῦτο εἶναι λείψανον βυζαντινόν, ὡς ἀποδεικνύει ὁ ἐν αὐτῷ ἀνάγλυφος Σταυρός.

Ἄλλος, οὗτινος τὸ ἀνατολικὸν μέρος εἶναι ἀμπελών καὶ εἰς τοῦ ὁποίου τοῦς πρόποδας ὑπάρχει τουρκικὸν νεκραταφεῖον, *Κρητίς*, παρ' ἀρχαίοις ὀνομαζόμενος ἐκ πηγῆς ἀειρρόου, ὑπαρχούσης ἐν αὐτῷ, νῦν δὲ *Μπουαρτζίκ*, — ὀνομασία τουρκικὴ σημαίνουσα ὅ,τι καὶ ἡ ἐλληνική.

Ὁ λόφος οὗτος εἶναι κατὰ τοῦτο ἀξισημείωτος, ὅτι ἐν τῇ κορυφῇ αὐτοῦ ἐπὶ πέτρας ἢ μᾶλλον ἐπὶ βράχου ὑπῆρχεν ἐγκειχαράγμενη ἐλληνικὴ ἐπιγραφή, δυσανάγνωστος ἕνεκα τῆς ἀρχαιότητος, ἐν ᾗ καθαρῶς ἀναγινώσκειται μόνον ἡ λέξις *Ἡρακλῆς*. Λέγω δὲ ὑπῆρχεν, διότι ἀγνοῶ, ἂν ἐτι ὑπάρχη. Ἐπειδὴ οἱ ἀποφασίσαντες νὰ ἐκσλαβίσωσι τὴν ἐλληνικωτάτην ταύτην πόλιν ἐξαλείψουσι πᾶν τοιοῦτον ἶχνος, μαρτυροῦν περὶ τῆς καταγωγῆς αὐτῆς, μηδὲ τοῦ ὀνόματος φεισθέντες, ὅπερ ἀπὸ Φιλίππου πόλεως εἰς *Πλοῦδιν-Γκράδ* καὶ *Πλώβδιφ* μετέτρεψαν!

(Ἐπεται συνέχεια)

Α. ΕΝΥΑΛΗΣ.

Ο ΑΜΝΟΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

(ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ)

δ π δ

ΓΕΩΡ. Α. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Πόσον ἀγαπᾷ τὰς δημοτικὰς παραδόσεις! Ἐκεῖ διακρίνω τοὺς παλμούς